

კვდაძისი

№ 18

1917

შინაარსი. ათი წლის შემდეგ—ეშმაკი. პატარა
ფელეტონი—შორიელი. ნიკოლა II -გ. რუხაძე, ერთი
ქლაშვილის დღაჯიდან—თარ. გელიონისა. შარაღა—
ბოკოკო. ხელომეც ასეთი უნდა—თარაში. საქვს წერი-

ლი ცოლთან—გოგია. დეპეშები—იხანდერი. ყაჩაღები—
ნადგედა. ფ-სტ-ე-კი. ნაწყმეტეი—ი. ტოფაძე.
პარკიპატუშვიტი. ათი წლის შემდეგ. ვალერიან
გუნიო. ქნაეკა. პური ჩენა აუსაბისა. ჰარეუა.

ათი წლის უბეღაბ

3 ვაგანი
სუიხორი

ამხანაგი ნ. რომანოვი ამხანაგებო! ბურჟუაზია, ჩვენის სისხლით და ოფლით იღ-
ვამს ბქროს სისახეებს. მისი კეთილდღეობა პრელუტარიატას ტანჯვას და დამონებაზე
დამყარებული. დროა, ამხანაგებო, დაიხვეწოთ ეგ შეგბული კედელი კაპიტალიზმის, რომ
ამოშქედს ბრწვინვალე სხივი სოციალიზმის, ძირს...

ათი ზღის უმღებ*

თუ მართალია ის დებულება, რომელიც ვა-
ოსთქვა ჩემმა მეგობარმა ანუპოდისტე ჭიჭვაძემ და
იომელსაც კვერი დაუკარ კარლ მარქსმა, დებულე-
ა რომელიც ამბობს: „მდგომარეობა შეიქმს შეგ-
ებისათა“, სრულიად არ უნდა გვეუცხოვოს სანა-
აობა, რომლის მხილველნი თქვენ დღევანდელი
ივენი ჟურნალის პირველ გვერდზე გახდით და მე კი
თავისუფლების მოედანზე ქ. პეტროგრადს.

უკვე მეთაე წელიწადია, რაც რუსეთში დე-
მოკრატიული რესპუბლიკა დაარსდა. დამფუძნებელ-
მა კრებამ, რომელიც თითქმის მარტო სოციალის-
ტებისაგან შესდგებოდა, ყოფილ მეფეს ჩამოართვა
მთელი ქონება და გაანთავისუფლა. გაანთავისუფლა
არა მარტო ქონებისაგან, არამედ პოლიტიკურათაც.

თავისუფლების პირველ დღესვე იგრძნო რეს-
პუბლიკის მოქალაქემ ახირებული გრძნობა შემში-
ლისა. აგერ ამდენი ხნის კაცია და ჯერ მას შემში-
ლი არ გამოუცდია.—როგორ? კაცს ჭამა გინდო-
დეს, ქალაქში ამდენი საკმელი იყოს და მოთხოფ-
ნილება ვერ დაიკმაყოფილო? ნუ თუ ეს წინეთაც
ასე იყო? მეტი გზა არ არის რაიმე საქმე უნდა ვი-
შოვო.

წარმოსთქვა მან ნადვლიანათ და ქარხნის კა-
რებს დაუკაკუნა. კარები გულეს და მუშა დირექ-
ტორს წარუდგინეს.

- თქვენი სახელი?
- ნიკოლოზ.
- გვარი?
- გვარი რომანოვი.
- რომანოვი? როგორ არა გრცხვენიათ ამ-

დენ ხანს ვერ მოკიხებრხებით ამ ახირებული გვარის
გამოცვლა. რესპუბლიკანურ რუსეთში ასეთი გვარი
ყოვლად შეუწყნარებელია. რა ხელობა იცით?

- ხელის მოწერა.
- რაო?

— ხელის მოწერა. მე მთელ ჩემს სიცოცხლე-
ში მხოლოდ ვაწერდი: „ნიკოლოზ“.

*) რასაკვირველია ამ შემთხვევაში, თუ ცხოვრებს
ისე განვითარდა; როგორც სჯიანთა.

— ვგ ხელობა ახლა არ გამოგადგებათ. სხვა
არაფერი იცით?

— თითქმის არაფერი... თოვლი კი მიხვეტია
გზიდან სასახლის ეზოში...

— საკვირველია! ასეთი ჩამორჩენილი მუშა
კარგა ხანია არ შემხვედრია. მუქთად ფულს ვერ
მოგცემთ. გადასწმინდეთ თოვლისაგან აი ეს ეზო.
ჯერ-ჯერობით დღიურათ იქნებით.

საღამოს, ძალზე დაქანცული ნიკო გააჰყვა
სხვა მუშებს მუშათა კლუბისაკენ. ოთხ აბაზ ნახვეა-
რი, რომელიც მას შრომის ფასად მისცეს ძლიერ
ეცოტავა, მაგრამ ჯერ საყვედურებს და ბრძოლას
შეუჩვეველი იყო. მოელვარე ავტომობილებით მო-
ნავარდე პეტროგრადის ბურჟუები მის გულში მხო-
ლოდ შურის გრძნობას იწვევდა. მთელი საღამო
კლუბში მხიარულათ გაატარა. მართალია ორატო-
რებისა ბევრი არაფერი ესმოდა, მაგრამ გრძნობდა,
რომ რაღაც მის სასარგებლოს ამბობდენ და ამითაც
კმაყოფილებას გრძნობდა. ერთხელ წამოადგა და
დაიწყო:

— ამხანაგებო! მე და ჩემი მეუღლე ვსვამთ...
მაგრამ თავმჯდომარის სახეს უკმაყოფილება შეატყო
და სიტყვა შეჰკვეცა.

ასე მისდევდა დღე დღეს, კვირე კვირე და თვე
თვესა. ნიკოლოზ რომანოვი მუშაობაშიაც რიგიანათ
გამოიწაფა და პოლიტიკაშიაც საქმაოთ გამოერკვა.
ოქტომბრისტების პარტია, რომელშიაც ის პირვე-
ლათ ჩაეწერა, ორი თვის შემდეგ მიატოვა და კა-
დეტებში გადავიდა. ამხანგთა შორის არ ამხელდა,
მაგრამ, როცა ქარხნიდან დაბრუნებული თავის
ცოლშვილში ძველ მოგონებებს თავს მოხსნიდა, ნი-
კოლოზი გულწრფელად იცინოდა და მხიარულობდა.

— გახსოვს, დედაკაცო, „ქეშმარიტ რუსთა“ პარ-
ტიაში რო ჩაეწერე? მეგონა იმაზე უკეთესი მთელს
რუსეთში არაფერი იყო. ახლა იმათი მხოლოდ შავ-
ბნელი მოგონება-ლა დარჩა. დღეს რო ვუკვირდები
კადეტებიც ვერაფერი დამცველი უნდა იყოს პრო-
ლეტართა ინტერესებისა.

— კარგი ერთი, გეყოფა ამდენი ლაპარაკი,
გაწყვეტინა აღფრთოვანებულ ქმარს მეუღლემ.—
დღეს ქვეყნის სარეცხი მქონდა, თავი ძლიერ გა-
ვართვი და საშინლათ დავიქანცე. დროა დავიძინოთ.

— კარგი, კარგი, მე თითონ ვხედავ, რომ
რვა საათის სამუშაო დღე პირდაპირ აუტანელი

აღამიანის ორგანიზმისათვის. მუქთა ხორა ხალხი რომ არა გვეყავდეს სარჩენი, ყველა რომ თავისი შრომით ირჩენდეს თავს, ან არა და ჩვენი ნაშრომი რომ თანასწორათ ნაწილდებოდეს განა...

— კარგი... კარგი... კმარა...

ერთი წელიწადი არ გასულა, რომ მუშა ნიკოლოზმა ამხანაგთა ყურადღება მიიპყრო. მის შესახებ პლენანოვსაც მოახსენეს და ერთ კრებაზე ლენინმაც იკითხა მისი ვინაობა. ახლა ის უკვე სოციალ-დემოკრატია და დღითი დღე იზებირებს მარქსის „კაპიტალიდან“ ამა თუ იმ ადგილებს.

— კლასთა ბრძოლა, ჩემო კარგო, დღეს დაწყებული და ჩემი მოგონილი როდია, ეუბნებოდა ის თავის მეუღლეს. ჯერ კიდევ ძველმა სოციალისტებმა მიაქციეს მას ყურადღება, ხოლო ჩვენმა მამათ მთავარმა კარლ მარქსმა მეცნიერულათ დაიმუშავა და სისტემაში მოიყვანა ის. სოციალიზმი უტოპია როდია. შემცდარი არიან ის ბურჟუაზიული მწერლები, რომლებიც ამას ამტკიცებენ. ჩვენი ხსნა სოციალიზმშია.

— მეტი-მეტი არაფერი არ ვარგა, ჩემო კეთილო. მთავრობა ისედაც ექვით ვიყურებს. ძალათ წუ ჩაეჩხირები თვალში. ბურჟუაზიამ კარგათ იცის თავისა საქმე.— მიუგო ცოლმა.

— რა ვქნათ, არა ერთი და ორი მსხვერპლი შეუწირავს ბურჟუაზიულ გაუმძღრობას. მე არც პირველი ვარ, არც უკანასკნელი.

ის იყო, პირველი მაისის დღესასწაული ახლოვდებოდა. მთავრობა გაფაციკებით ადევნებდა თვალყურს მუშათა სანჯადის, ფარული მილიცია კადეტთა სამინისტროსი ენერგიულათ მუშაობდა და შესაფერ თადარიგს იჭერდა.

— ხვალ თავისუფლების მოედანზე სხვათა შორის ილაპარაკებს ცნობილი მუშა ნიკოლოზ რომანოვი,— მოახსენა პრევეტს უფროსმა კომისარმა,— მას განზრახვა აქვს მოუწოდოს ხალხს ბურჟუაზიული წეს-წყობილების დარღვევისაკენ...

— რომელი პარტიისა?

— ბალშევიკი გახლავთ.

— შორით ადევნეთ თვალყური და ნიშანში

იყოლიეთ.

დადგა პირველი მაისიც. თავისუფლების მოედანი ხალხით აივსო. ყოველის მხრიდან მოდიოდა მუშათა რაზმები წითელი დროშებით და ზედ უც-

ნაური წარწერებით. სუსხიანი, მშრალი დღე იყო. პროლეტარიატი სხვა და სხვა ტრიბუნათა გარშემო შემოკრბა. თავისუფლების ბრძოლაში დაცემულთა ძველის მახლობლათ ურიცხვ ხალხს მოუყრია თავი.

— ამხანაგებო! გაისმის მევეთრი ხმა ნიკოლოზ რომანოვისა.— გაუმძღარი ვეშაპი, რომელსაც ბურჟუაზია ეწოდება, ჯერ კიდევ ღრღნის პროლეტარიატის კეთილდღეობას. მის სისასტიკეს, სიფლიდეს და მტარავლობას ბოლო არ უჩანს. ჩვენი სისხლითა და ოფლით იღვამს ის ოქროს სასახლესა და განცხრომის ტახტს. დროა ამხანაგებო ბოლო მოეღოს კაპიტალის სულ შემხუთველობას! დრა, დრო ამხანაგებო დამეხოს მუშათა ექსპლოატაციზე დამყარებული აუტანელი რეჟიმი. დროა დამეხოს კედელი ბურჟუაზიული მართვა-გამგეობისა რათა გამოანათოს ყველასათვის სანატრელმა მზემ სიცოილიზმისამ! ძირს...

გატაცებულ ორატორს ზრდილობიანათ სთხოვეს სიტყვა შეეწყვიტა და მილიციონერს გაჰყოლოდა.

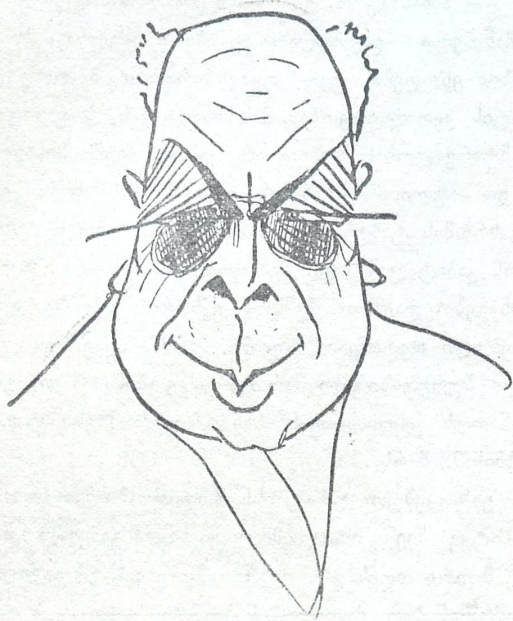
მეორე დღეს გაზეთებში ეწერა: „პეტროგრადი შემამძრუნებელ ძალადობის მოწამე ვახდა. „თავისუფალ“ რუსეთში თავისუფალი სიტყვისთვის კომისართან გაიწვიეს პუტილოვის ქარხნის მუშა ნიკოლოზ რომანოვი. მიუხედავათ იმისა, რომ ტყვე ორატორი საღამოსვე გაანთავისუფლეს, ჩვენ მოვითხოვთ სასტიკი გამოძიება დაინიშნოს და დამნაშავე ჯეროვნათ დაისაჯოს“.

მუშათა უბნებში ამ ამბავმა დიდი მღელვარება გამოიწვია. მუშა ნიკოლოზ რომანოვს აუარებელი თანაგრძნობის წერილები მოუვიდა, ქვეყნის ყოველი კუთხიდან.

ეშმაკი.

შატარა ფელეტონი

შალეჩიან გუნია

ერთი მეგობარი მიმტკიცებდა: „ყოველ ადამიანს თავისი ბედი შუბლზე აწერიაო“. მე მაშინ არ ვუჯეროდი ჩემს კეთილის მყოფელს, დავიჯერე მხოლოდ მაშინ, როცა იგივე აზრი სულმნათი სოლომონის დღიურშიაც ამოვიკითხე.

ვალერიან გუნია ჩემი სიყრმის მეგობარია. მოღვაწეობა ერთად დავიწყეთ: მე „გემაკის მათრახში“, იმან კი „ნიშადურში“. ამიტომაც გადაწყვეტილი მქონდა მისი მოღვაწეობის დღესასწაულისათვის ჩემი გულწრფელი სიტყვა დამეწია.

დავიწყე ასე:

„ვალერიან გუნია, როგორც დრამატურგი.

უშთავერესი ღვაწლი ჩვენი დაუღალავი დრამატურგისა მდგომარეობს იმაში, რომ მან განსაცვიფრებელის მოხერხებით დავიანახოვა ქართველებს უკრაინის მწერლობა. ვინც დღევანდელ ჩვენს ნაციონალურ-სოციალისტურ გაზეთებს თვალყურს აღევნებს, მისთვის აშკარაა, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენთვის უკრაინას. გუნიათ ეს გარემოება დიდხნით აღრეგაიფიქროსწინა და აშკარად, თუ ფარულათ გადმოგვიქართულა უკრაინული დრამები.

ვალერიან გუნია, როგორც მსახიობი.

ვალერიან გუნია მსახიობია. სცენაზე მუდამ მთვრალი გამოდის, მაგრამ სამაგიეროდ როლები ყოველთვის არ იცის. საუკეთესო მისი როლი, — ოთარბეგის როლია, რასაკვირველია, არა მარტო იმიტომ, რომ ოთარბეგი ღვინოზეა გადაყოლილი.

ვალერიან გუნია, როგორც იუმორისტი.

უკანასკნელი დარგი ხელოვნებისა ყველაზე უმეტეს შარავანდელით მოსავს მგოსნის სახელს. ამ მხრივ ჩვენ შეგვეძლო ეს ნომერი მისი აფორიზმებით აგვევსო, მაგრამ სანიტარული კომისიის გვეშინია.

ვალერიან გუნია, როგორც ჰუმეცისტი.

არავისთვის საეჭვო არ უნდა იყოს იუბილიარის ნიჭი ჰუმეცისტიკაში. იოსებ იმედაშვილის მოწინავეები მის წერილებთან მონაგონი არ არის. ჩვენ არ ვიცით რა აზრის იყო მის შესახებ ნეტარსენებული აკაკი, მაგრამ ივანე გომართელი მუდამ აღფრთოვანებულია მისი წერილებით.

ვალერიან გუნია, როგორც ტელემახი.

ვისაც ჰქონია ბედნიერება იუბილიართან ქეფისა, დარწმუნებული ვარ ექვს არავინ შეიტანს მის ზეგარდმო ცხებულ თაზადურ ნიჭიერებაში. საყურადღებოა ისიც, რომ სიმთვრალეში მუდამ სიმართლეს ლაპარაკობს და ჩხუბიც არ უყვარს. ღვინო წითელი უყვარს, განურჩევლად ფირმისა.

ბედი და ვალერიან გუნია.

მართალია ბედმა კარგა ხანს ანებობდა ჩვენს დაუღალავი მოღვაწე, მაგრამ ამ ბოლო დროს თითქმის ჩაამწაროს ყოველივე. ვალერიან გუნიას სმის მადას უკარგავს მუშათა პარტია, სოციალ-დემოკრატია. საკმარისია დილით ყური მოჰკრას ამ სახელს, რომ სადილობამდე წვეთი ღვინო არ ჩაჰყლაპოს და არ დაითვრეს.

და აი ბედმა, თითქო გნებავო, სწორეთ მისი იუბილეს დროს მოჰფინა მთელი რუსეთი და სა-

ქართველო მუშათა დეპუტატების საბჭოებით. სწორეთ მის დღესასწაულზე მოხდა ეს უბედურება და ხალხმა თავისუფლება მოიპოვა. იმდენი ხნის განმავლობაში მარხა მან ეს აბეზარი ერთობა და გაინედავ, რომ სწორეთ იუბილეს წინ გამოუხტა და ჩამწარა სიტკბოება იუბილისა. დღეს, გუნთას აზრით, ასწილ საზიზღარი იქნება ერთობა, ვინაიდან მან ღვინოც აკრძალა.

მორიელი.

საააააა

ნიკოლოზ II.

ის შეეე იყო, მაგრამ წუმპეს მანინ ვერ ატდა: ტანთ წამთისსა გარეუნილების ურცხვი მანტია. მამა-პაპათა ჩვეულება მან ვერ დატია: სისხლით და ტრემლით მორწყულ გზას ვერც იგი გასტდა. მან ვერ შეიგნო ტანჯულ ხალხის ტკივილი, განტდა: აღის შვე ბერს უკრავდა ძვირფას ხალათებს, ქვეყნის სეკ-ბედი სელში ეპურა გულ-სეაგ ჯალათებს... მაგრამ დრომ დატკრა და მტარვალსაც კბილები დატვდა. დღესი შინ იგი თხსეკადელში გამომწეგლეული და ეკათხება თავისთავს: ასე რად მოხდა?! ერის ბრძანებულს ერის შილტი ზურგში რად მოხდა?! და წათელ დროშებს გასტკერს შიროთ ტრემელ-მორეული. ესმის გუგუნთ თავისუფალ მოქალაქეთა და ხანბს გულით, რომ მშვე მიწვდა მის ბნელ სექმეთა.

ვ. რუხაძე.

ერთი ქალიშვილის დღიურიდან

ან. ჩახოვი

13 ოქტომ. ეშველა! ჩვენსკენაც მოიხედა ბედის ვარსკლავმა. უყურებ და თვალბს არ ვუჯერი... ჩემი ფანჯრის წინ სეირნობს მაღალი, მოხდენილი ვაჟი. შავგერემანი სახე, შავი თვალბები... უღვაშები, საუცხოვოა, მშვენიერებაა! აგერ ხუთი დღეა, რაც დიდიდან საღამომდი დიდის და სულ ჩემ ფანჯარას უყურებს. თითქოს ყურადღებას არ ვაქცევ... იტანჯოს.

15 ოქტომ. დღეს აქ კოკისპირული წვიმა და

ის საწყალი კი დიდის და დიდის. ჯილდოთ თვალი ვუქენი და კოცნა გავუგზავნე, მიპასუხა ღვთაებრივი ღიმილით. ვინ არის? ჩემი დაი ვარიჩკა ამბობს: — მე ვუყვარვარ და ჩემთვის იწუმებება წვიმაშიო. რა უზრდელია! განა შეიძლება შავგერემანს შავგერემანი შეუყვარდეს? დედამ გვითხრა: — კარგათ ჩიცვით და სულ ფანჯარასთან ისხედითო. „შეიძლება ვინმე ჯიბგირია და შეიძლება პატროსანი კაციც იყოსო... ჯიბგირი?!. სულელი ხარ შენ, დედაჩემო!..“

16 ოქტომბერი. ვარიჩკა მეუბნება: „სიცოცხლე გამომწარეო“. რა ჩემი ბრალია, რომ მე შეუყვარდი და არა ის? უტაბედათ დავავდე მის წინ ქვაფენილზე წერილი, შე, ეშმაკო! დაიწერა სახელოზე ცარკით: „შემდეგ“. მერე დადიოდა, და დასწერა ჩვენ პირდაპირ ქიშკარზე: „მე თანახმა ვარ, მაგრამ შემდეგ“. დასწერა ცარკით და მაშინვე წაშალა. რაისთვის მიფეთქს გული?

17 ოქტომ. ვარიჩკამ ნიდაყვი მკრა გულზე. საძაგელი, საზიზღარი, შურიანი! დღეს იმან გააჩერა „გოროდოვოი“ და დიდხანს რაღაცას ელაპარაკებოდა, თან ჩემი ფანჯრისკენ უთითებდა, რაღაცა ეშმაკობას აპირებს: ალბათ თუ მოისყიდა... ტირანები და დესპოტები ხართ, თქვენ მამაკაცებო, მაგრამ რა მაცდურნი და მშვენიერნი ხართ!..

18 ოქტომ. დღეს ჩამოვიდა ჩემი ძმა სერიოჟა. დიდი ხანია შინ არ ყოფილა, ვერ მოასწრო ლოგინში ჩაწოლა რომ მაშინვე პალიციაში წაიყვანეს.

19 ოქტომ. ქვემძრომი თურმე თორმეტი დღეა ის შავგერემანი კაცი ჩემ ძმას უყურებდა; დღეს დასწერა ქიშკარზე: „მე თავისუფალი ვარ, შემიძლია! პირუტყვი! მე ენა გადმოვუგდე.“

თარგ. გელიონი.

შ ა რ ა დ ა

რეგოლუცია დაიწყო,
გრძნობას გაედო კარია,
გამიყოლია მუხებმა
გარდავვლეთ მთა და ბარია.
დავლურს უვლიდენ ფიქრები
ჩვენს გადათელილ გზაზედა;
ვილას ახსოვდა ლექსები,
ვინლა ფიქრობდა მასზედა.

მაგრამ დახედეთ განგებას,
სად ვარდი გაფურჩქნულია,
იქვე, ფოთლებში, ღეროზე
ეკლისაც მოსჩანს კბილია.

და იმა ეკლის შარადას
გვსურს შევლიოთ ნიქები,
თქვენ კი გამოხსნას ეცადეთ
ვინცა ხართ მარჯვე ბიჭები.

— : —

ცეცხლზე ლობიო თუხთუხებს...
საკმაში უნდა ამისა,
ბოსტანში გასწით საჩქაროთ;
(გემო რო ჰქონდეს ჭამასა)
დაჰკრიფეთ გრძელი ფოთლები,
(კარგათ დამივლეთ ყურია,
ჩვენ ის გვეკირია. და არა
ქინძი, თუ ნიანურია).

მის სახელს სამი ანბანი,
თავში წავკვეცოთ ლამაზათ,
ის დაგვეკირდება და სხვა კი
ლობიოს მივცეთ საკმაზათ.

— : —

შემდეგ სხვა „ფრონტზე“ გაგზავნეთ
ეგ თქვენი ქკვა და გონება;
რა ჰქვიან ქალწულ ქათამსა,
აბა ვის მოვგონება.

სახელს იმისას თავიდან
წავართვათ ორი ნიშანი
სხვა გადავყაროთ, ეს იყო
ამ ჟამად ჩვენი მიზანი.

— : —

აწ მოდი, ნახეთ „მახვილი“,
სულ პაწაწინა ზომისა;
შუბზედაც უძლიერესი
მხატველი აზრთ და გრძნობისა.
აიღეთ ხელში ჩაქუჩი,
მოსტეხეთ ორი ანბანი;
სხვა ჩვენთვის მეტი ბარგია
წვერ მოტეხილი საგანი.

— : —

და როცა ესეც შემატოთ,
მყის დაადექით გზაზედა;
ხალხი რომ მიტინგს გამართავს,
იქ ნახავთ ტრიბუნაზედა.

გახსნია ენის ბორკილი,
ხელ აღებულსა თავზედა,
ეტყობა ლაპარაკისა,
მადა მოსვლია ძალზედა..

აი, მის სახელს რო ნახავთ,
მოჭვლიჯეთ დათვის ფეხია;
ორ მარცვლისაგან შემდგარი,
(სხვას კინჩხივ მოუტეხია).

— : —

ახლა ააწყვეთ გულდასმით,
დახედეთ აქ ვინ სწერია?!.
მოძღვრის გამცემი, იუდა,
მოძმის და ქვეყნის მტერია.
დღისით ჩვენთანა „მებრძოლი“,
ღამით საფლავის მთხრელია;
ბევრსა არგუნა ციმბირი,
ციხის საკანი ბნელია.

და ღღეს ამ ქვეყნის ღონის დროს,
მრავალ ცოდვების მქნელია,
თვით ეშურება ბნელეთში,
გამცემი გამყიდველია..

როკოკო.

ხელოვან ასეთი უნდა!

(აწვევები: „სოფლელი კაცის ფიქრები“-დან)

ყოფილი დიდი მთავარი მიხეილ ალექსანდრეს-ძე დიდის ჰალიუსიცემით ეპურება ის-გლისის წეს-წებობებს, სადაც მეფე მეფობს და კი არ ერევა სახელმწიფო საქმეებში, ისე ვე, როგორც არაფერს ერევა სოფლზე მის მეფობაში.

(ძველი გაზეთებიდან).

— ძალიან კარგი ხელობაა ღმერთმანი!.. იმეფე რაღა! ხელს არავინ გახლებს და არავინ დაგიშლის მეფობას... შენც რა ღმერთი გაგიწყრება რომ დაუშალო სხვას რამე!.. სახელმწიფო ვისაც უნდა იმან განავოს, როგორც უნდა ისე... შენ კი იმეფე... სიმართლე გითხრათ მოსვენებული და სუფთა საქმეა... ხელობაც ასეთი უნდა სწორეთ!.. არაფერს აწუხებ, არავინ გაწუხებს... მიხეილ ალექსანდრეს ძეს ძლიერ მოსწონს ესაო... ჰმ... ვის არ მოეწონება აბა?..

თარაში.

საქონს წერილი ცოლთან

(წერილი ბრძოლის ველიდან).

მოი ზალატო, სირანუშ! პაზდრავლიაიუ ტებე ნოვიმოდნი პრაზნიკ უბადანია გაოსუდარია იზ ტა-ბტუ ნა პოლუ ი ცალუი ტვოი ბეზაცენიშია გუბი. არა, ძალიან ფეხისა კი ვყოფილვარ აი! ჩამოველ თუ არა მაშინვე მოხდა ეს უღივიტელნი ამბები რაღა! სულ ორი თვე არ არის რაც შენ მოგწორა დი, მაგრამ ასე მგონია წელიწადია მეთქი. ახ დრო-ებსა რა უთხრა, თორემ განა ჩვენ დასაშორებელი პარა ვართ! მე შენ გითხრა ჩხუბი და წყენა მოგვა-გონდებოდა ერთმანეთისაგან აი! ბუზების საქერი ქა-ლაღლივით ვიყავით ერთმანეთზე მიწებებული და სულ ბულბულივითა ვჭუჭკუებდით. ცოდო არ არის, რომ მე აქ ცხრა მთას იქით ვიყო გადმო-ვარდნილი და შენ კი მანდ მარტო ფრთა მოტე-ხილი ინდაურივით დაფარფატებდე უჩემოდ! ნეუ-ყელი შენ ამისთანა დროს მარტო უნდა იყო წა-მოსკუპებული იაქესავით! ეხ, სირანუშ, არა უშავს რა. გულს ნუ გაიტეხ. დღეს ისეთი სლუჩაინი რამე მოხდა და ისე მამენტაღნათ გადატრიალდა რუსკი პრავიტელსტვა, რომ ჩვენც იმ გადატრიალებას ან-გარიში უნდა გაუწიოთ. მი დაღყენი პაქერტევიტ სვოი როტოვოი*) ინტერეს ნა ველიკი დელა. ტე-პერ მი ესე გრაჟდანიან. შტო ხატისოვ, შტო ია სერავნო. საქმელებს გვაძლევენ იმისთანას, რომ თითქოს შენი ბროლის თითებით იყოს გაკეთებუ-ლი! ახლა პატივს არ იტყვი! დენერალი, პოლკოვ-ნიკი და აფიცერი ყველა ზდილობიანათ გვიხსე-ნიებს: „გასპადინ სალდათ, შტო ვი ყელაიცაო“ საწყალმა დედიჩემის საფლავმა ძლივს მისივინა რაღა! ვა, რა გაზეთი, რა ჟურნალი, რა კრებები! ერთი სიტყვით, სირანუშ, ძალიან ზორბა რამე ყოფილა ეს სლაბოდა. რას ამობობ გოგო, წინათ რომ წე-რილს მივიღებდი ათასნაირი გახსნილ-დაწებებული იყო. შენი წერილი ერთი არ მიმიღია ისე, რომ ვიდაც ცენზურის დინგ ნაკარავი არა ყოფილიყოს მერე შენც მოყვებოდი: ალიანი, ჩალიანი და თუ რამე სეკრეტები იყო ყველაფერს შიგ გააქრელებ-დი. არა, კარგი რამეები კი ეწერა და ძალიან ეშ-ხზედაც მოვდიოდი, მაგრამ სხვა რომ კითხულობდა ის მამბრაზებდა.

*) როტოვოი—პირადული.

ახლა სწერე რაცა გსურდეს,
გამიხარე, სირან, გული,
შაიბრაღე შენი საქო
ცხრა მთას იქით დაკარგული!

—:—

სლავა ბოლუ გადავაგდეთ:
ის ჯალათი, ის ცენზურა,
ახლა წერილს ველარ გახსნის,
შემძვარალია სოროს ტურა.

—:—

ახ, რა მკლავს და რა მაწუხებს,
გოგო, შენი მოშორება,
ამისთანა დიად დროში
უძეო და უშვილობა!

—:—

რევოლუციას ბიჭები
უნდა, სირან, ხომ გაიგე!
მუდამ ეგრე ხომ არ ივლი,
ერთი ვაჟი შენც მაიგე.

—:—

ღმერთმა თუ კი გააკეთა
კაცი უცებ მიწა-ქვიშის,
შენ რა ქითაბი გაიწყრა,
ნუ ხარ, გოგო ჯორის ჯიშის.

—:—

გამახარე გენაცვალე,
გაპრეღე წერილები
და მამწერე შენებურათ
რაზნი-რაზნი ნოვოსტები.

—:—

ადრეს ზიში: ჩემსა საქოს,
გრაჟდანიანსა სახე რვაღასა,
გადაეცეს ესე პისმა
საესემ დივიზიის თვალსა.

გოგია.

დ ე ვ ე შ ე ზ ი.

ქ. ბათუმი. ბათუმ-ტრაპეზონის რკინის გზის „პოდრიჰიკთა“ კრებამ, სხვათა შორის გამოიმუშა-ვა: რომ, ის ფულები, რომელიც მათთან მომუშავე მუშებს წაადლიტეს,—რაც მათ გადაარჩება, შესწი-რონ რაიმე კულტურულ დაწესებულებებს.

ქანდაკება

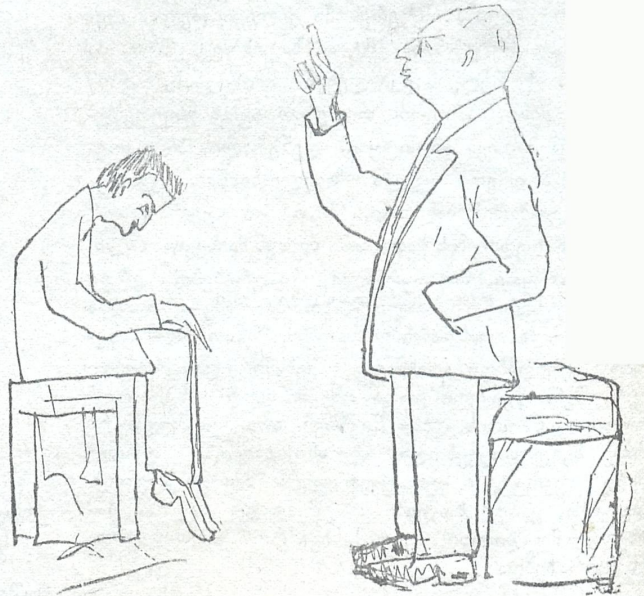

ვალ. გუნია. თქვენ ემაწვილო ეს ქანდაკება იუბილესთვის უნდა მიმისწროთ. მაგრამ ეცადეთ უფუქმსწრე შეესრულო სკიპის, სკიპის მთელი ჩემი მოდერნიზაცია და ფიგურა გამოსატო.

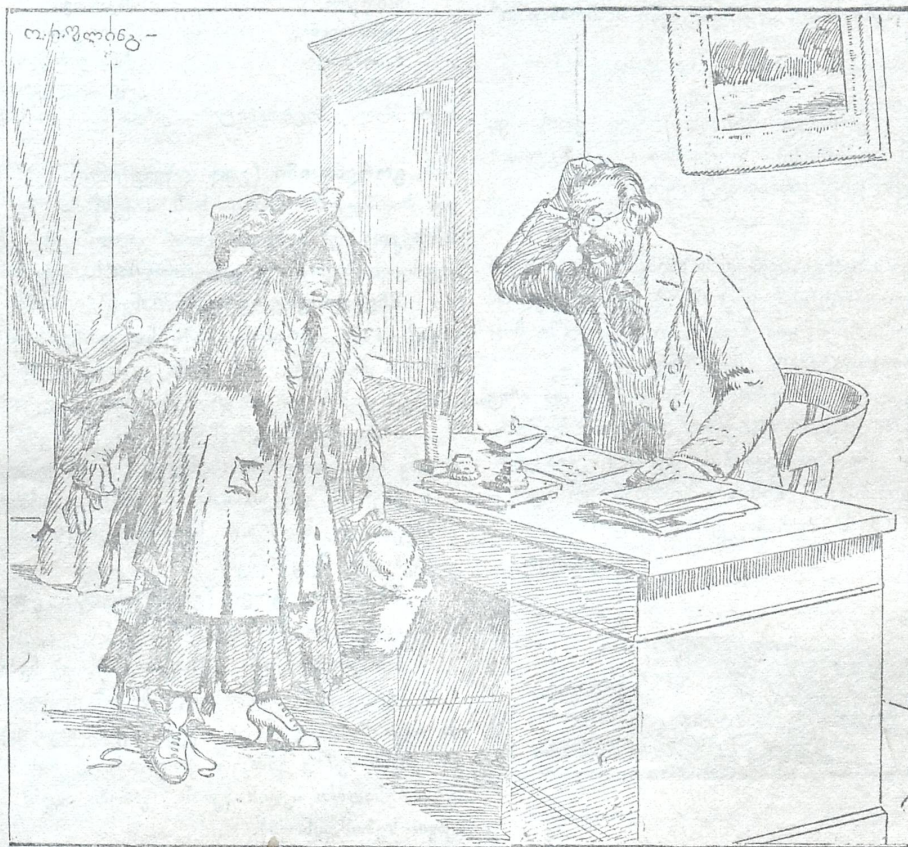
მ. ჭიაურელი. ჩინებულის, მაგრამ მთელი ფიგურისთვის ბუფი ტალახი იქნება საჭირო.

ვ. გუნია. რაგონ?! ტალახი? მას ჩემი მოდერნიზაცია თქვენი აზრით... ტალახი. მე თქვენ... გამომხდით...

მ. ჭიაურელი. მე... თქვენ ვერ... ვერ...

პური ჩვენი არსობისა

ქმარი. დურთო ჩემო, საიდან დაბრუნდი ასეთ წაირად?
 ცოლი. რატომ თუ საიდან, ფურნის წინ რიგში ვიდუქი... არ გიკვირს, რომ შუ-
 რი ვიშვსე...

იქიდანვე. „პოდრიჩიკმა“ ბ-მა მასხარა—მა საზ. საკრებულოში გამართულ ფინჯან ჩაიზე, იქიფა, შამპანიური ღვინო სვა, დროება გაატარა და ამით სარგებლობა მოგვცა. აი, როგორ შეიძლება გაძვალ-ტყავებულ მუშებისაგან ანაწაპნ ფულებით თავის გამოჩენა! განა, ეს ფულები რომ, თვით მუშებთან ღარჩენილიყო „ობშესტვენნი სობრანიაში“ იქიფებდნენ?

იქიდანვე. თერთმეტ აპრილს თ-დი ერის—ვი (უკაცრავათ მოქალაქე) საკუთარი „კარეტი“ სვირნობდა და კარგ ხასიათზეც იყო.

იქიდანვე. სახელგანთქმულმა ხაინდრავამ კონტრ აგენტმა (ობერ პოდრიჩიკმა) 6789 ფუთი ღვინოსკი „კონფეტი“ შესწირა ზოგიერთ ბათუმში მოსიარულე კოლოკოლისტ „ბარიშნებს“.

იქიდანვე. არც „პოდრიჩიკ“ მოს—ლს და არც ც—ნავას ჯერ იმდენი არაფერი აუძვრია მუშებისათვის, რომ ქველმოქმედობით ქვეყანა გააკვირვონ. „პერეგოროტი“ რომ არ მომხდარიყო იცოცხლეთ, ისინი სხვას არ ჩამოუვარდებოდნენ.

ისკანდერ.

ყარალები

(შეითხველს უმორჩილესად ვთხოვ, ეს ტრაგედია შილერის „ყაჩაღებთან“ არ არიოს).

ტრაგედია ერთ მოქმედებათ.

მოქმედება სწარმოებს პეტრე-პავლეს ციხეში.

მოამბმენი პიკნი:

ნიკოლოზ რომანაშვილი—ცოფილი მევფ სრულიად რუსეთისა.

ალისა—მისი მეუღლე.

რასპუტინის სული.

პროტოპოპოვი—იუდა-ისკარიოტელი.

შჩეგლოვიტოვი—ვანკა კინად წოდებული.

შტიურმერი. ფრედერიქსი.

გორემიკინი. ვოეიკოვი.

ტრეპოვი. ივანოვი.

გოლიცინი. სუხომლინოვი.

საბლერი. მაკაროვი.

დუბროვინი. მაკლაკოვი.

რენენკამფი. ქ-ნი ვირუბოვა.

რიმანი. ქ-ნი პოლუბოიარისოვა.

მეფის ამაღა, ბიუროკრატები, უნდარმები და სხვა...

გორემიკინი (გულ დაწვეტილი). ეჭ! „სიბერემდის სიქაჩლეა“! ამასაც ხომ მოვესწარი შე უბედური. მაშ აქედან ჩემის ნებით ვეღარ გავალ? ეჭ! შე თხერო თავისუფლებას! რა კარგი უოფილსარ!.. (ქვითინებს).

შჩეგლოვიტოვი (მრისხნეთ). რა? თავისუფლება? აი შე ბებრუსუნა! სმა ჩიწვეიტე, თორემ სულ წვერებს დაგაგლეჯ; შენ მანც კი მოგვეგვი!

(იღება ტიხის კარები და შემოჭყვავთ პროტოპოპოვი).

პროტოპოპოვი (ჩაქვით და პირჯვრის წერით). ვხედავ თვით ღმერთს!.. ვხედავ მის მახვილს!.. დიდ აარს ღმერთი! დიდება მის სხეულს!.. (პირჯვრის წერას უხშირებს და საღმრთო სიტყვებს იმეორებს. ეგვლანს გატყებულნი შეჭყურებენ).

შჩეგლოვიტოვი (გაკვირვებული). კაცო, შენ ხომ არ გაგოფდი? ეგ რა მოგდის?

პროტოპოპოვი (ამოიხრებს). ეჭ ჩემო კარგო! რომ იცოდე ჩემი განზრახვა, ასე არ იტყოდი. მინდოდა თავი მომეგვიანებია, ეგები გამანთავისუფლონ-შეთქი. ესენი ჩემზე უშეკები უოფილან... რას იზამ უნდა დავემორჩილოთ ბედის წერას. (კარები იღება და შემოჭყვავთ სუხომლინოვი).

სუხომლინოვი (გაკვირვებული). ვერ გამიგია ამ ხალხის საქმე!.. ქრთამს რათ იღებდით!.. სულელები!.. ვერ ერთი რომ შე ქრთამს კი არა, საჩუქრებს ვიღებდი და შეორე... კიდევ რომ ამეღო განა ეს დანაშაული? მაშ რის მინისტრი ვიყავი? სამშობლოს ვუღალატა!.. საკვირველია ღმერთმანი! შეუქთად ხომ არავისთვის გადამიცია რუსეთის ტერიტორია. შე ჩემი ტაქსა მქონდა და სინიდისიერათ ვასრულებდი. მაგალ. კოვნო მტერს და ვუსვი სამი მილიონი, ვარშავა სუთი მილიონი, ბრესტ-ლიტვსკი ოთხი და სხვა... ამას გარდა, თუ ნიკოლოზ

ვუღალატე, სამაგიეროდ ვიღებელში ერთგულად ვემსახურებოდი. ამას დამოწმებს ბ-ნი შტიურმერი... (იღებს კარები და შემოჭყვავთ შტიურმერი).

სუბომლინოვი (გასარბული განაცდობს). „ძალი ასევე, ჯოსი გვერდზე მოდიოდა“ —ამაზედ იტყვიან. მეგობარო! ერთი გააკეთებინე ამ ხალხს, რომ მე და შენ ერთგულად ვემსახურებოდით ვიღებელში.

შტიურმერი (გაკვირვებული). განა მაგასი ეტყები შეაქვს ვისმე? (შემოჭყვავთ ღუბროფინი).

შიგელოვიტოვი (გასარბული). გამარჯობა მეგობარო! შენ რაღამ მოგიყვანა აქ?

ღუბროვინი (დანხუვლად). ისე... სახაიში მივიდიოდი ძმა ბიჭებთან და გზა შემეშალა.

შიგელოვიტოვი. წარმოდგინეთ მეც ასე მამოვიდა. დღეს დილით სამინისტროში მივიდიოდი და რაღაც სასწაულით აქ გი ამოგვყავთ თავი...

შტიურმერი (ღუბროვინს). თქვენც სამშობლოს დაჯატს ხომ არ გაბრალებენ?

ღუბროვინი (გაკვირვებით). ნუ გავიწყდებათ ბ-ნო შტიურმერო, რომ მე ჭეშმარიტ რუსს მეძახიან. მე ისე მივეყარს ჩემი სამშობლო, რომ მისი გულისთვის არა ერთი და ორი „ურა“ გამოგორებას. მიხანში არასოდეს არ ამაღვნიბა. გაიხსენეთ მაგალ. გერტენშტეინი, იოლოსი და სხვა... ვენატყავლე იუშევიჩი-კრასკოვსკის ისიც ძალიან უმიზნებდა ზურგში.

შიგელოვიტოვი (პირზე ნერწყვი მოსდის). ძალიან ბიჭი იყო. მეც იმიტომ გავანთავისუფლე სასჯელისგან. სათაბირის წევრი ხომ არ იყო ციშიბრში გამეგსავნა. მე როგორც იუსტიციის მინისტრი სამართლიანობის და თანასწორობის პრინციპს ვიცავდი და ბუვრის თავიც გავასწორე სასრებულას წინაშე. ასე გაშინჯეთ ჩემ დროს თაკებიც კი გაძვირდა. თუმცა ორიოდე დეპუტატის თავი გადამჩნა გაუსწორებელი, მაგრამ. (შემოჭყვავთ რიშანი).

ღუბროვინი (რისიანათ). გამარჯობა, ბიჭებო! კასოვს; მეგობარო, 1905 წელი? როგორ იყო ერთი გვიამბე!

გენერალი **რიშანი** (ადფროთოვანებით). მე მაშინ მხოლოდ პოლკოვნიკი ვიყავი. დატიშელთა დასამშვიდებლათ გამეგსავნეს. შუა დამე იყო ერთ ღარბმ დედაკაცის სახლს რომ მივაღვეით. ვცხე წიხლი და კარები

შეგანგრიე. უეტრივ იატაკზე რეგოლეერი შეგამჩნიე. იქვე ახლოს იმ დედაკაცის ახალგაზდა შეიღს კმინს. მე მაშინვე მივხვდი, რომ ის მძინარე ახალგაზდა რეგოლეოციონერი იყო. ავადე რეგოლეერი და ტუევაა შიგ მუბლში ვცხე. დედა ტირილით მუხლებზე შემომეხვია. მეორე ტუევაა კიდეგ იმას ვესრთლე გულში. შეიღის და დედის სისხლი ერთმანეთში აირია. საუცხოვო სურათი იყო!..

შიგელოვიტოვი (ნერწყვი-მორეული) ვაშა! ვაშა! ავი იმიტომ დაგაწინაურეთ და გენერლობა მოგვცით...

(შემოჭყვავთ საბლერი, რენენკამფი და ფრედერიკისი).

შტიურმერი (მათ დანახვასზე შემოსძახებს). გაუმარჯოს გერმანიას!

საბლერი. | ერთად მღერინს: „ღოიხლანდ!
რენენკამფი. | დოიხლანდ იუბერ ალეს!..*)
ფრედერიკისი. |

პროტოპოპოვი. | გაუმარჯოს, გაუმარჯოს!...
შიგელოვიტოვი. |

მაკაროვი (დინჯათ). Такъ было, такъ будетъ!

შიგელოვიტოვი (გაკვირვებით). შენ ხომ არ გასულედი ჩემო ძმაო?

მაკაროვი (იბუტრებს). Такъ было, такъ будетъ!.. სულელები ღენსზე მუშები რათ დახტეს? დიდი რამეა ერთი სიტუეით! მუშები მინისტრები ხომ არ არიან? Такъ было, такъ будетъ!..

მაკლაკოვი (მწარეთ ამოიხსრებს). ძალიან ჯაროვი ვიყავე უფლაზე, მაგრამ ჩემი საკუთარი ძმა-დეპუტატი რომ ვერ ჩამოვანჩე, ეს კი დიდი შენდამა მამოვიდა. (შემოჭყვავთ ტრეპოვი და გოლიცინი).

ტრეპოვი (მხიარულად). ბონ-ჟურ!

მაკლაკოვი. თქვენ რაღათ მობრძანებულხანართ?

ტრეპოვი (გესლიანდა). რაღაც თქვენ! მე თუმცა იმდენი არა გამოიკეთებია-რა, მაგრამ მე ცნონებული მამა-ჩემის პრეტექციის წყალობით მოვხვდი აქ. ხომ გასსოვთ მისი დიდებული აფორიზმი: патроны не жалеть!**)

*) გერმანელების ნაციონალური ჰიმნია.

**) „პატრონებს ნუ დაზოგავთო!“ რასაკვირველია მინისტრს სხვებში ჰქონდა თოფის პატრონა და არა სახლის პატრონი!

გოლიცინი (გაგვირგებული). მე ჯერაც არ ვიცი: ან მინისტრათ რატომ დამნიშნეს, ან აქ რათ წამომიყვანეს. ჩემთვის მოსვენებით ვეგდე სხლში და ჰენსიას ვიღებდი. უეცრივ რესკინბტი მომხადეს: მინისტრათ უნდა დავიკო. მე რასაკვირველია უარი განვაცხადე: ახა სდ მქონდა მე უბედურს იმადელა ჭკუა და გამონდიღებს. მაგრამ ჩემმა ცოლმა შემადინა*). ნუ გეშინან: რუსეთში მინისტრი რაც უფრო სუელაია, ისა სჯობიაო. მეც დავთანხმდი. ეჭ!

ტრეპოვი. მაინც რაზე გემღერინ.

გოლიცინი. გინდა თუ არა სთათაბირში უნდა ილანარკოლა. კანო ორი სიტუევა ერთად ჩემ სიტაცსლეში არ მოთქვამს; ახა როგორ უნდა შევანარკანა იმადენა სდსში. მეც ვიჯეჭი მუხვიეთი. (უეცრივ გაისმის საშინელი სმაურობა და დრიალი. ეველანი ფეხზე წამოცვივან).

პროტოპოპოვი (შირიდან დორბლებსა ჰქრის). მიშეგეთო! ახას რას ვსკდავ! (შირჯვარს იწერს). გრიგორი! გრის! წმინდაო გრიგოლი! წმინდაო ძლიერო. ჰჯერში ელანდება რასპუტინის სული). სედავო? სედავო! **ეველანი ერთხმით.** ვსკდავო! ვსკდავო! ძვირფასო შეკობარო!.. (შემოცვივან ქნი ვირუბოვა და ზოღუბარინიოვა და მოვარდებან რასპუტინის ახრდილს).

ვირუბოვა (ისტერიულად). Душка Григорий! **პოლუბოიარინოვა** (თითების მტვრევით). ახ!.. (ისმის ტელეფონის წკარუნი. ტელეფონთან მიდის ქნი ვირუბოვა).

ვირუბოვა (სახათ). უურს გიგდებთ, ვინა ბრძანდებით?

უტნობი ზმა. ჩვენ ნიკოლოზ მეორე იმპერატორი სრულად რუსეთისა, მეფე ზოლანეთისა, დიდი მთავარი ფინლიანდიისა და სხვა და სსხვა... გიბძანებთ უური დამიგლოთ. (ამ სიტუევის გატანებაზე ქნი ვირუბოვა ელდა ნაცემიეთი მოვარდება შეგლოვიტოვს და მათრეგს ტელეფონისკენ).

შჩეგლოვიტოვი (ხმის კანკალით). გვიბძანებთ თქვენო დიდებულეზა?

ნიკოლოზ მეორე (გესლიანათ). ვანკა კანი! ახა ერთი დატრიალდი შენებურათ. დღეს არა სსსამოფნო

ამებოთ გავიკე. ახობენ ჰეტროგრადში მუშები და ვიდაც სუელანები აჯანყებულანო. რას მირჩევ ეხლა?

შჩეგლოვიტოვი (ენერგიულად). მე უკვე ზამები მივიდე თქვენო დიდებულეზა. ბძანება გავციდი რომ ნუგის ზრასპუტზე სულ სსსრჩებულები ჩამწერიდეს რეგლოვიტოვისთვის... სკქმე კარგად არის ნუ გეშინანთ.

ნიკოლოზ მეორე (ხერვებ აშლილი). ეს არაფერს მიშეგლის. თოკები ადარა მეფენის შე ქოფეგო შენა! სსხვა რამე სერხი მოგონე თორემ... (შეშინებული შეგლოვიტოვი მივარდება ფოეიკოვს და ტელეფონთან მიათრეგს).

გოვიკოვი (ძაღზე შეზარსხმებული). რას გვიბძანებთ თქვენო დიდებულეზა?

ნიკოლოზ მეორე (იმედ დაკარგული) მიშეგეთო! ჰეტროგრადში ჯარი ამიჯანყდა!

გოვიკოვი (არსეიანად). ნუ გეშინათ თქვენო დიდებულეზა! მინსკის ფრონტი გავსსნათ და გერმანიის ჯარი შემოუშვან რეგლოვიტოვის ჩასაქრობათ

ნიკოლოზ მეორე (კანკალით). ვნდავ, მაგრამ ჯარის კატები არ შერებან (ტირის. ამ დროს მივა ტელეფონთან ალისა და ტელეფონის ტრუპკას გაბრახებული თავში ჩაართანს თავის უავტოსტოკეს ქმარს).

ალისა (მრისხანეთ). მოშორდი შე ლახარო!.. (ხერვიულათ რეკავს ტელეფონს).

გოვიკოვი რას გვიბძანებთ!

ალისა (მრისხანეთ). გესურად ივანოვს დამიძახეთ! (ივანოვი კანკალით მიდის).

ივანოვი რას გვიბძანებთ თქვენო დიდებულეზა?

ალისა (ენერგიულად). ემ საათში შექპირიე შენი ეშელანები და წამოდი რეგლოვიტოვის ჩასაქრობათ.

ივანოვი. დიდის სიამოვნებით, მაგრამ ჯარი არ მომდევს. ეველამ იარაღი დაჭურა...

ალისა. (გარნისხებული ტელეფონს რეკს). მამ დამიძახეთ მაკაროვს!

მაკაროვი. (მოდის ტელეფონთან კანკალით). გვიბძანებთ!

ალისა. (მყოთმენლად). მუშები აჯანყდენ. სსსკროთ რეგლოვიტოვის სწრაფი ჩაქრობა. შეკიძლიანთ თუ არა?

*) გენსომებთ, რომ ადამიც სწორეთ ვვამ შეაყლინა.

მაკაროვი. (ჭკუაზე ჭერუული). Такъ было, такъ будетъ!.

ალია. (განრისხებული). Дуракъ!.

(მაკაროვი ელდა ნაცემი შირს გასტებს. ტელეფონის ზარი განუწყვეტილვ რეკავს. მინისტრებ შირსის საშინელი ჩიხქილია. ტელეფონთან მისვლას ველარაფინ ბუღავს. უეტროვ უვლას უურადლებს ზროტლზზზზოვს მიაჩერდება.)

ყველანი ერთხმად. შენი შენი უნდა მისვიდე ტელეფონთან! შენი ჯერია!.. (ზროტლზზზზოვს მიათრეკენ ტელეფონთან).

ალია. (მრისხნეთ). ვინა ხარ?

პროტოპოპოვი. თქვენი უდიდისი მონა ზროტლზზზზოვი. რას ვებრძახებთ, თქვენო დიდებულებავ?

ალია. (აღერსიანთ). აბა ჩვენო უკანასკნელვ იმედვ. ხალხი უნდა დამშვიდოთ. რას მინჩევ?

პროტოპოპოვი. დარიგებისთვის მიმართეთ რას-ზუტინის სულს...

ალია. (სიამოვნებით). მე გუშინ რასზუტინის სული ხანაში გამომეტხნდა და მითხრა, რომ რეგულიაციის ჩაქრობა მხოლვდ ზროტლზზზზოვს შეუძლიანა!..

პროტოპოპოვი. (აღტაცებით). მამ კარგი, რასხან ეგ რასზუტინმა სოქვა შეჭველათ ჩავაქრობ რეგულიაციას.

ალია. (ცნობის მოყვარებით გაცაცებული). მართლვ, თქვენ მანდ რას აკეთებთ? საყვირვლია, რომ ვეულა ჩემი მინისტრები მანდ არიან.

პროტოპოპოვი. (იბნევა). არაფერს... ისე... შემთხვევით შევიარეთ. სამინისტროს კრება დანიშნული.

ალია. (სწრაფვად). Ну! დრო აღარა მაქვს. მაინც მითხარი ახლვ რას აზირებ?

პროტოპოპოვი. (კმაყოფილვ). მე უკვე ბრძანებვ გავეცი, რომ ვეულა საედრების სამრეკლოზე ტუვიის მტურდრნელები აიტანონ და დანიშნულ ვადაზე ხალხს დაუშინონ. ამის გარდა თავრდის სასახლე, რომელიც ამ ჟამდ რეგულიაციის ბუღავ, უნდა მისხსიან კასწორდეს იმავე ტუვიის მტურდრნელებით...

ალია. (ისტერიულვად). ჩქარა... გვიშველეთ!.. რეგულიაციონური ჟარი ჩვენს სასახლეს შემოერთვა... გეტუსადებენ... გვიშველეთ... (ტელეფონის ხმა წედება).

მინისტრები. (ერთხმად). ახლვ მამ გათავდა ვე-

ლაფერი? (გასმის საშინელი დრიალი. საერთო ზანიკას. თავზარ დაცემულ შიგვლოვოტოვს ფერი მისდის, დიდი ხმაურცბისკან იღვიძებს გერემიკინი, რომელსაც აქამდის სულ კძინა. ზროტლზზზზოვი ზირქვე დაცემას და ლტეკებს კითხულობს. ვირუბოვას და ზოლუბოარინოვას გული მისდით).

დებროვინი. ბ-ბო! დამშვიდდით! ასე დრიალი არ შეიძლება. ჩვენ თავს როგორმე უნდა ვუშველეთ, თორემ ტული დღე მოგველის. საჭიროა ერთდ მოღაზარაკება და რაიმე გადაწყვეტილების გამოტანა. (ყვანის ნელ-ნელა მშვიდდება. კრება იხსნება და თავმჯდომარე იხნევენ შიგვლოვოტოვს).

შინგლოვიტოვი. ბ-ბო! უვლას ვთხოვ თავისი აზრი გამოთქვას. დრო ძალიან ცოტა გვაქვს და მხოლვდ ზრატოკული წინდადეგები შემოიტანეთ.

სუხომლინოვი. ბ-ბო! ჩვენ ერთი-და დავგერჩენია, რომ ვეულანი აქედან წავიდეთ თავთავიანთ სასლებში.

შტიურმერი. (ცბიურად). რომ არ გავიშვან?

შინგლოვიტოვი. როგორ თუ არ გამოშვან? მინისტრს ვერაფინ გაწყვეს ურჩობას!..

შტიურმერი. არა... არ ვთქვავთ გავიშვეს, მაშინ?..

შინგლოვიტოვი. (შეფიქრანებული). მაშინ... იცით რა ვითხრათ. მთლი ქრთამი მივცეთ დარაჯებს. ეს ხომ შესაძლებელია? (გასმის ტაშის ცუმას. და ვერილი: მივცეთ! დელეგატად იხევენ სუხომლინოვს, რომელიც შეაძლევს დარაჯს ას თუშინს ქრთამს. დარაჯი-მილიციონერი კანდხს მოუჩვენებს სუხომლინოვს და ამაყად შესძახებს: „მე სამშობლოს ფულზედ არ ვვიდი“. გაფითრებული სუხომლინოვი თავის ალაგას ბრუნდება. ვეულას შიშით ენა უვარდება).

დებროვინი (ხმა მადლვ). ბ-ბო! რასხან ქრთამას არ გასჭრა, ზროტლქტია მაინც გასჭრის. ჩვენი ზატოვცემული მინისტრი შაკლავოვის ძმა ვეულამ კარგათ იცით სახემწიფოვ სათამბროთს დეპუტატოვ და დიდ როლსაც თამაშობს იქ. მთლი მივმართოთ მინისტრ-შაკლავოვს, რომ თავის ძმისთან ზროტლქტია გავიკეთოს. (საერთო მოწინება და ტაშის ცუმას).

მაკლოკოვი (სელების ფშვებით). დიდის სიამოვნებით, მაგრამ მე ჩემ ძმის ჭირივით ვეჯავრები და ხმასაც არა ვცემთ ერთმანეთს. მეშინიან, რომ მე ამით საქმე უფრო არ გავაფუტო...

(ეველანი ეურებს ჩამოეშვებენ).

შჩეგლოვიტოვი. მაშ რა გქნათ, ბ-ბო?..

პროტოპოპოვი (მისტიურად). იღობეთ! შევედრეთ რასხუტინის უმანკო სულს!.. (ეველანი მუხლებზე დაეცემიან და ღოცულობენ, მაგრამ არა გამოდისრა).

ვოიკოვი (ძალზე შთფრალი). შე, როგორც სანხედრო ზირი გაძლეეთ სტრატეგიულ წინადადებას. როგორც ვხედავ შეველას არსად არის. სცა იყოს და არ იყოს ვიშვოთ დინამიტი და ავაფეთქოთ ის ტინე, რომელშიც ჩვენ ბედმა ერთად შეგვეურა.

ყველანი (ფერ-მისდილები). რა? ავაფეთქოთ? **გორემიკინი** (რაცხსით). შერე?... შერე ავაფეთქდები? შერე?.. ხომ მოვეკვდი.. შერე.. (ჭკუაზედ იშლება).

შჩეგლოვიტოვი (ხანგრძლივი თათბირის შემდეგ). ბ-ბო! გთხოვთ ხელი ასწოთ, ვინც მომხრე ხართ ამ წინადადებას. (ხელს სწევენ ეველანი ორიოდ ზირის გარდა. პროტოპოპოვი თავს აკავებს).

შჩეგლოვიტოვი ბ-ბო ვის დავაგადათ ამ აქტის შესრულება?

ყველანი (ხმა მალდა). ვაეყოფს! ვაეყოფს! (გაისმის ტაშის ტემა და ურახ ძახილი. იღება ტინის კარები და შემოდის მალატიანერებით გარს შემორტყმული ხალხის მიერ არჩეული მინისტრი კერენსკი. ეველანი შეშინებული იყისზე წამოცვივან).

კერენსკი. აჯანყებულმა ჯარმა და ხალხმა დამავალა, რომ გამოვაცხადოთ თქვენთვის არა სისამოგნოსასალი ამბავი. თვითმშობებობა დაინტრა. რევილიურცამ გაამარჯვა, შევეთ თავისი ოჯახობით დაჭერილია. თქვენც ამერადან იტოდეთ, რომ ისე მოგეპურებით, როგორც უბრალო ტუსადებს. (მინისტრი სიტყვას ათავებს და მიდის. ჩამოვარდება სამარისებური სინემე. პროტოპოპოვი კერენსკის უკან მისდევს და რაღასც ეჩურნულებს. შემდეგ გამოარჯვა, რომ მან თავის ამხანაგები გასცა და შეთქმულობა ჩაიშალა. ამიტომ ისტორიამ უწოდა მას სხელი იუდა ისკარიოტელის).

ნაღველა.

ფოლსტა

თანამშრომელ მ.ს. რედაქცია გთხოვთ თქვენს ადრესს.

რიონ-შალვას. არ დაიბეჭდება.

ქვიტირელ ფუტარს.

„ნათლი-დედა და ნათლია ერთად რომ ქმნიან ცხოვრებას მე ვერა ვინდობ მათ საქმეს ვერც მათი გასამართლებასა“
იწერებით თქვენს ლექსში. ჩვენც ასე ვართ: როცა ვინილავთ მოჩამახულს ლექსებს უშნოთ და ძალათა დაეწვრთ: „განსანსვენებლათ სარედაქციო კალათა!“

ალექსანდრეს **ობოლს.** ისილეთ ზემოთ ამის მთავსებული ტაქში.

აბი გეყოფა-ს თქვენს წერილში, იქვე დოლიძის შესახებ, ერთი ფრიად სისტერესო ადგილია:

„მისი მჭექაჟე ხმა ფერდინანდ ლასალის ხმას მომაგონებდაო“.

ჩვენი რედაქცია გაფაციცებით ექებს ფერდინანდ ლასალის ადრესს და თუ მართლაც შესუთია წამოსული სსაციტაციით, გთხოვთ დაუყოვნებლივ აცნობოთ „ხალხის თავისუფლებას“ რედაქტორს იოსებ იმედაშვილს.

გრიშა გურულს. შინაარსი „სცენისა“

შურნალს არ შეშენისა!

კ ბალავაძეს. სერიოზულ შინაარსის ლექსებს ჩვენი ჟურნალი არ ბეჭდავს.

ცილთაპირელს. თქვენი შარადის მხოლოდ ეს ერთი ტაქშია რიგაინი:

„ექისი ასოდან შესდგება
სახელი ამა ფრინელისა
საქმელათ ხომ კი კარგია
ჩამატკობელი ყელისა“.

ქათამი მართლაც რომ კარგი საქმელია, მაგრამ შარადს მაინც ვერ შეადგენს.

ჯ-ს. თქვენს ლექსში, იოსებ იმედაშვილისა და ივანე გამართელის რეიგატობის შესახებ დაწერილში, ვკითხულობთ:

„ესდევით მოგვევლინენ,
გამოუშვეს ფურცელი...
ვკითხულობ და სიცილით
ლამის მელრძოს მუცელი“.

ნუ გადავსარბებთ. მართალია ბევრი სასაცილო ღირსებებით არის დაჯილდოებული ივანე გამართლის ორჯანო, მაგრამ ეს ღირსება არც იმდენია, რომ შეითხვეს „სიცილით მუცელი ეღრძოს“.

ნაწყვეტები

* *

ცხოვრების ფსკერს დავაცქერდი,
რომ გამეცნო მისი არსი;
მის სიღრმეში მომენახა
ამ ლექსების შინაარსი.

ფერადებათ შევიძინე:
ტკბილათ თავლი, —მწარეთ— შხამი;
და ყოველი ლექსის ქმნის დროს
წინ მიღვა თითო ჯამი.

და როს მუზა მეტყვის: ვინ არს
ქვეყნის და ძმის გამყიდველი,
მე მზად მაქვს მის დასახატათ
შხამიანი საწამლავი...

* *

ჩამწურჩულე მიყვარხარო...
მეც მომწონხარ ჩემო კარგო;
ახლა მინდა მეგ შენს გულში,
ჩავსახლკარდე ჩავებარგო.
მინდა შენთა ფიქრთა ზრახვა,
შენი გულის საიდუმლო;
მიზნებს ჩემსა შევეუწონო,
რომ ჩემს მხლებლათ შენც გიგულვო.

თორემ ჩემო! მე რავიცი,
რომ ჭაბუკსა გრძობამ მძლიოს;
შემდეგ ისე გამამწარო,
სულ ვწყვედიდე მთელ მსოფლიოს.

* *

მომღერალო! როს შენს კილოს
ხარბათ ვისმენ ნაზ ნარნარსა;
სამოთხეში ქერუბიმთან
მეც ვაჟღერებ **შოთას** (?) ქნარსა.

მავიწყდება ტანჯვის კუბო
ჩემი თავი შიგ მყოფელი
აღარ მარჩობს ცრემლის გუბე
აღარ მახსოვს ეს სოფელი.

გეთაყვანე, სიკვდილის პირს,
როს წამერთვას სნეულს ღონე,
გიანდერძებ ამ ჩემს ლექსებს
ოღონდ ეგ ხმა გამავონე.

ირ. ტოფაძე.

1 მაისიდან

1917

გამოვა ყოველ კვირეული სამხატვრო-სალიტერა-
ტურო ჟურნალი

„ს ხ ი ვ ი“

ჟურნალში მოთავსებული იქნება **მხოლოდ** მოთხ-
**რობები, პიესები, ლექსები, და კრიტიკული წე-
რილები.**

მონაწილეობას მიიღებენ: ს. აბაშელი, ვ. მაქარაძე,
პ. ირეთელი, ისაამანი, ლალიონი, მა-
ლაქიაშვილი, ლ. ქიაჩელი, ს. რემონიძე, მ. ქუჩი-
შვილი, ვ. რუხაძე, ტ. რამიშვილი, ნ. ზომლეთელი,
ნ. ჩხიკვაძე და სხვანი.

ჟურნალში მოთავსებული იქნება თანამედროვე მო-
ღვაწეთა სურათები და მოკლე ბიოგრაფია.

- წლიურათ ეღირება — 10 მ.
- ნახევარი წლით — 6 მ.
- ერთი თვით — 1 მ.
- თითო ნომერი — 20 კ.

ჟურნალს სცემს კანტორა „განათლება“.

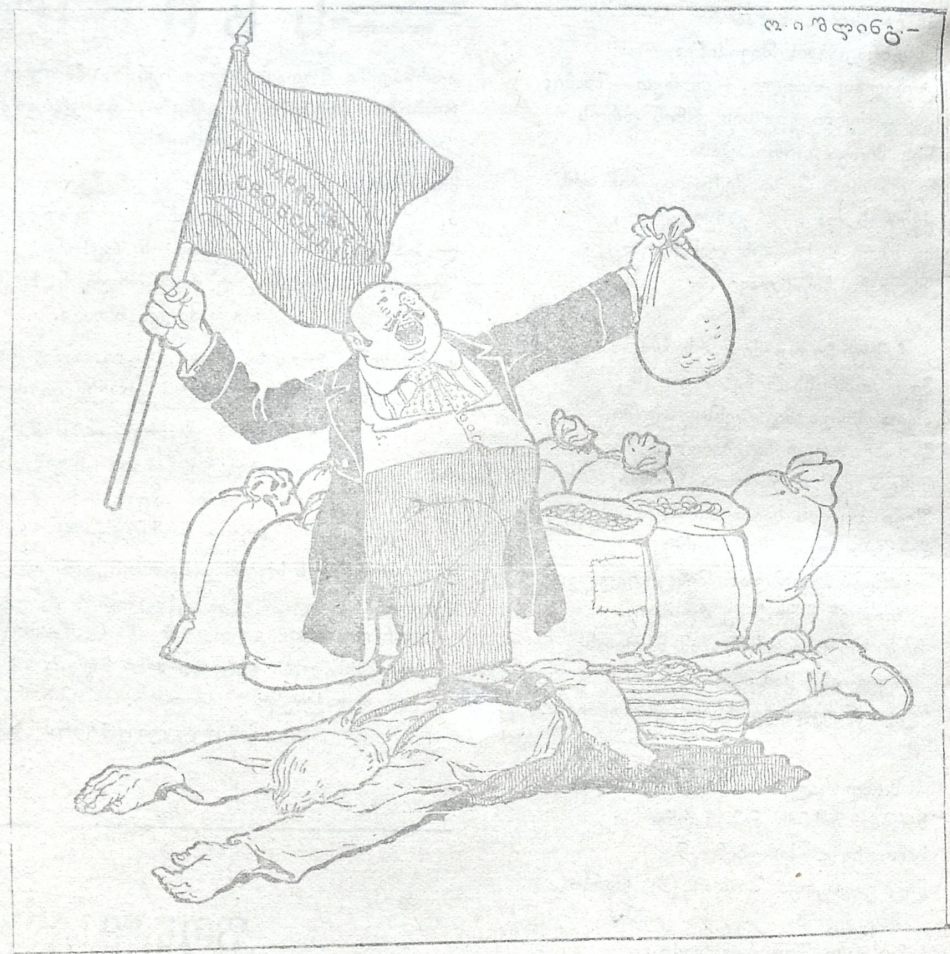
წერილები და ფული უნდა გამოიგზავნოს ამ ადრესით: Ти-
лисѣ почтовых ящикѣ № 96 С. Таварткиладзе
თანამშრომლებს **აუცილებლათ** მიეცემა სასყიდელი.

რედაქტორი: პ. ირეთელი.

გამომცემელი კანტორა „განათლება“.

ფონდი

ჯარის კაცმა მოსე ლუკას ძე დოლიძემ „ეშ-
მაკის მათრახის“ რედაქციას გამოუგზავნა 12 მ. 90 კ.
მანვე გამოუწერა ხსენებული ჟურნალი ოსმალეთის
ფრონტის ჯარისკაცებს.

ბუჩუა. გაუმარჯოს თავისუფლებას.